

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Arbejdsprogrammets Skattereformer

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1919

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Det radikale venstre

Arbejdsprogrammets Skattereformer.

Naar vort Arbejdsprogramms Krav paa Beskatningens Omraade skal føres ud i Livet, rejser der sig forskellige Spørgsmaal, som jeg her skal søge at belyse.

Det første og bærende Led i Programmet er Kravet om, at den nuværende Beskatning af fast Ejendom ændres, saaledes at Skatten bliver en Grundskyld efter Principet *lige Skat paa lige Jord*. Dette Grundprincip er saa nøje forbundet med vor Skattepolitik's Udvikling, at det ikke kræver ny Belysning. Men forskellige Detailsprogsmaal bør nærmere undersøges.

A. Statsskatterne.

1) Procentens Højde.

Herom siger Arbejdsprogrammet jo kun, at »Grundskyldens samlede Beløb bør være betydelig højere end de nuværende Ejendomsskatters Totalsum.« »Jordudvalget«s Betænkning (1909) foreslog 5 Promille (1 Promille ud over, hvad der i 1904 kunde have afløst de gamle Grundskatter, der da blev ophævet). I Betragtning af, at Skatteniveauets Højde er steget betydelig siden da, og det ønskelige i at afløse betydelige Skatter af anden Art, turde 7,5 Promille anses for passende. Dette vilde efter Vurderingen af 1916 (urevideret) give ca. 25 Mill. Kr. (se under 2 og 3).

2) Vurderingen.

Vurderingen af 1916 lider som bekendt af store Mangler. Nyvurderingen vil navnlig kræve en tilstrækkelig *Overledelse* og *samlet Plan*. For at sikre Folkets Forstaaelse og sunde Kritik, bør alle Vurderinger, indtegnet paa *Kort* over Kommuner og Bydistrikter, offentliggøres.

Vurderingen bør i højere Grad end sket er unddrage alle *arbejdskøbte Værdier* fra Beskatning. To Spørgsmaal faar her særlig Betydning:

Større Grundforbedringer af varig Art (Udtørring, Vandstandsregulering, Kloakering o. s. v.). Angaaende saadanne er der vel nogenlunde Enighed om, at det mest praktiske er at undtage dem fuldstændig fra Beskatning i f. Eks. 30 Aar med et Beløb

svarende til Anlægsomkostningerne. — For *Byernes* vedkommende er dette tilstrækkelig. Men paa *Landet* vil Jorden oftest have en Merværdi paa Grund af *Kultur* (sjældnere en Mindreværdi paa Grund af Udpining og Forsømmelse). Hvis f. Eks. et Stykke Hede er 50 Kr. værd pr. Td. Ld., vil et opdyrket Stykke af samme Hede sandsynligvis være 100 Kr. eller mere værd pr. Td. Ld. Denne *Kulturværdi* bør holdes uden for Beskatning — og det vil i Praksis vistnok bedst kunne ske ved et *graderet Fradrag* fra den konstaterede Handelsværdi (paa f. Eks. fra 0—150 Kr.), saaledes at altsaa 3 Stykker Jord af samme Art, men i henholdsvis ringe, god og fortrinlig Kultur, til en Handelsværdi af 425, 475 og 550 Kr., fradrages f. Eks. 25—75 og 150 Kr. og ansættes alle til Grundskyld af 400 Kr. Gives der den ovennævnte opdyrkede Hedelod et Kulturfradrag af 50 Kr., bliver den beskattet som den uopdyrkede ved Siden af.

3) Forholdet mellem By og Land.

Der er bleven fremhævet, at Overgangen fra Ejendomsskyld til Grundskyld vil forskyde Grundskatterne uforholdsmæssig fra By til Land. Det af mig ovenfor foreslaaede Kulturfradrag vil formindske denne Forskydning stærkt. Tænkes Fradraget fra 0—150 Kr. pr. Td. Ld., at udgøre gennemsnitlig 70 Kr., vil det formindske Vurderingerne paa Landet (ca. 7 Mill. Tdr. Ld.) med ca. 500 Mill. Kr., og vi faar da en Grundskyldsvurdering for Hovedstaden, Provinsbyerne og Landet af henholdsvis ca. 740—470 og 1990 Mill. Kr., hvad der giver lidt højere Grundværdi pr. Indbygger i Hovedstaden end paa Landet (kun noget mindre forholdsvis for Provinsbyerne). — Fradraget vil tillige give de *magre* Egne en noget gunstigere Stilling. Jylland og Øerne har (1916) omtrent samme Jordværdi, men Jylland har det dobbelte Antal Tdr. Ld. og vil altsaa faa det største Fradrag.

Endvidere bør det med Hensyn til Forholdet mellem By og Land fremhæves, at den forholdsvis lave Jordværdi i Byerne ikke kan regnes for et konstant og normalt Forhold. Ved Prøvevurderingen i 1912 var Jordværdien paa Landet forholdsvis lavere, men er steget stærkt under Krigen paa Grund af Produktionsforholdene, medens den i Byerne er holdt nede dels ved Boliglovgivning, dels ved Byggevanskelighederne. Der kan altsaa ventes betydelig Opgang, navnlig i de større Byer, saaledes at den nedenfor nævnte højere Afgift af de øgede Værdier (»Værdistigningsafgift») vil ramme disse i særlig Grad.

4) Forholdet mellem smaa og store Ejendomme.

De store Fritagelser, som efterhaanden er indført i Ejendoms-skyldloven for at begunstige de mindre Ejendomsbesiddere, har naturligvis bevirket, at Overgangen til »lige Skat paa lige Jord»

ikke bliver i den Grad fordelagtig for disse, som den tidligere vilde have været. Men dog udgør Jordværdien gennemgaaende en saa lille Del af de mindre, en saa stor Del af de store Ejendommers Værdi, at Smaaejendomme i Almindelighed ikke vil blive stillet kendelig uheldigere, selv naar Fritagelsen inddrages. Den foretagne Vurdering viser dog ikke dette paa rette Vis, idet det er iøjnespringende, at *Husenes* Jordværdi er ansat for højt. Medens nemlig *Gaardene* er sat til en Jordværdi af 5850 Kr. pr. Td. Htk., er *Husene* (over 1 Td. Ld.) ansat til ca. 9000. Og ganske vist kan dette tildels forklares ved de navnlig i Jylland liggende opdyrkede Hedeejendomme med uforholdsmæssig lav Matrikulering; men selv paa Øerne ser vi det samme Misforhold, idet Bøndergaardene er sat til Jordværdi 5450, *Husene* til ca. 7000 Kr. pr. Td. Htk.

En Overgang fra den nu vedtagne Ejendomsskyld (2 ‰ med 4000 Kr.s Fritagelse) til den her foreslaaede $7\frac{1}{2}$ ‰ Grundskyld vil eksempelvis for følgende Landejendomme, der nogenlunde kan betragtes som normale Eksempler, andrage følgende Beløb:

Herregaard, 240 Td. Ld., 20 Td. Htk.		Storre Bondegaard, 60 Td. Ld., 5 Td. Htk.	
Jordværdi.....	128000 Kr.	Jordværdi.....	32000 Kr.
Vurd. til Ejendomsskyld	180000 -	Vurd. til Ejendomsskyld	47000 -
Nuv. Afgift (2 ‰ af 176000)	352 -	Nuv. Afgift (2 ‰).....	86 -
Grundskyld $7\frac{1}{2}$ ‰.....	960 -	Grundskyld $7\frac{1}{2}$ ‰.....	240 -
Merbeskatning.....	608 -	Merbeskatning.....	154 -
Mindre Bondegaard, 30 Td. Ld., $2\frac{1}{2}$ Td. Htk.		Husejendom, $7\frac{1}{2}$ Td. Ld., $\frac{3}{8}$ T. Htk.	
Jordværdi.....	16000 Kr.	Jordværdi.....	4000 Kr.
Vurd. til Ejendomsskyld	25000 -	Vurd. til Ejendomsskyld	8500 -
Nuv. Afgift (2 ‰).....	42 -	Nuv. Afgift.....	9 -
Grundskyld $7\frac{1}{2}$ ‰.....	120 -	Grundskyld $7\frac{1}{2}$ ‰.....	30 -
Merbeskatning.....	78 -	Merbeskatning.....	21 -

Disse Ejendomme er tænkt af samme Bonitet og Kulturtilstand. Hvis derimod f. Eks. Herregaarden var i daarlig Stand, *Husene* Mønsterejendomme, vilde Overgangen fra Ejendomsskylden (der i saa Fald var lav for Herregaarden, høj for Huset) være betydelig fordelagtigere for Husejeren. Vi har saaledes Eksempler paa, at en forsømt Herregaard, Jordværdi 120000, men Ejendomsskyldvurdering kun 140000, efter Udstykning til en halv Snes Smaaejendomme er gaaet op i Ejendomsskyld til 220000. Dette vilde under de nuværende Forhold være ensbetydende med en Stigning i Statsejendomsskyld fra 272 Kr. til 360 Kr. (i Kommuneskyld efter et endnu stærkere Forhold). Men ved Grundskyld vilde Skatten blive uforandret.

Hovedsagen for Bedømmelsen af en saadan Skattereforms Betydning for den mindre Landbruger er dog naturligvis, hvilke Skatter den nye Grundskyld skal afløse ud over Ejendomsskylden. Vælges her navnlig *almindelige Forbrugsskatter* (som hviler særlig haardt paa den mindre Bruger) er Sagen klar.

En Toldlettelse af 20 Mill. Kr. (svarende omtrent til $\frac{2}{5}$ af Told- og Afgiftsbeløbet før Krigen) kan antages at give de 4 ovenomtalte Ejendomsbesiddere en Toldlettelse af henholdsvis Kr. 60, 45, 35 og 25, saaledes at den mere end opvejer Husemandens forøgede direkte Skat, men kun udgør ca. $\frac{1}{10}$ af Herremandens. End yderligere gunstigt bliver Billedet, hvis vi tillige forhøjer Frigrænsen for Formue- og Indkomstskat til Staten. Dette fører til Spørgsmaalet om *Skatteletter*.

5) Skatteletter.

Vort Arbejdsprogram fordrer for det første (foruden Ejendoms-skyldens Bortfald) Forhøjelse af Frigrænsen for Formue- og Indkomstskat, saaledes at alm. jævne Arbejdsindtægter bliver skattefri. Sættes Frigrænsen for Indkomst f. Eks. ved ca. 2000, for Formuer ved 8000, vil dette Programpunkt være nogenlunde opfyldt. Jeg antager, at dette betyder en Indtægtsnedgang paa ca. 4 Mill. Kr.

Dernæst kræver Programmet *Bortfald af Finanstoldsatser og Afgifter* paa alm. Livsfornødenheder i videst mulig Udstrækning, og Overgangen til Frihandel indledet ved en stærk Nedsættelse af de *Toldsatser, der har beskyttende Virkning*. De nuværende Forhold maner stærkere end nogensinde til Gennemførelse af disse Krav. — Hvilke Satser, der her særlig bør tages under Behandling, maa nøjere undersøges.

En Nedgang for Staten paa disse Punkter bør være mindst 20 Mill. Kr. (ca. $\frac{2}{5}$ af deres samlede Indbringen) og særlig omfatte: *Kaffe* (ca. $2\frac{1}{2}$ Mill.), *»skattefrit« Øl* (ca. 2 Mill. [?]), *Frugt* ($\frac{1}{2}$ Mill.), *Sukker* (1 Mill.), *Tømmer og Træ* (ca. 2 Mill.), *Støbegods og Jernvarer, Maskiner* (ca. 2 Mill.), *Glasvarer* (ca. 1 Mill.), *Cykler* ($\frac{1}{2}$ Mill.), *Fodtøj og Sadelmagerarbejde m. v.* (ca. 1 Mill.) og Hovedmassen af Tolden paa *Manufaktur* (der nu udgør ca. 10 Mill.). Herved bortfalder samtidig en meget betydelig *Beskyttelsestold* (Privatbeskatning til Fabrikanten).

Saafernt en Ophævelse af enkelte Positioner ikke er tilladelig, før Toldkommissionens Resultater foreligger, kan *alle* Satser simpelthen halveres.

6) Nye Skatter.

For saa vidt man maatte mene, at Ejendomsskyldens Ophævelse betyder en Lettelse af Skatter paa de i de større Bygninger anbragte *Rigmandsformuer*, vil man paa rationel Vis kunne afbalancere dette ved en *Forøgelse af Skattesatsen paa de større Indtægter og Formuer*, for saa vidt man ikke maatte anse den praktiske Grænse herfor naaet ved de nuværende Satser.

Derimod vil en Bibeholdelse af nogen Part af *Ejendomsskylden* ved Siden af Grundskylden (eller en almindelig Bygningsafgift) ikke blot stride mod vort Program, men være ganske irrationel. En Skat paa Bygninger i Almindelighed er ikke andet end en

aarlig tilbagevendende *Toldafgift* af de anvendte Materialer, og der er ingen som helst Grund til at *dobbeltbeskatte* de i Bygninger anbragte Kapitaler frem for anden Kapitalanbringelse. Skat paa *Fabriksbygninger* o. l. vil desuden ufravigelig — med dyre Renter — blive overført paa *Forbrugerne*.

Derimod kunde det maaske forsvares — specielt under de nuværende Forhold, hvor Luksus paa Bygningsomraade er lidet ønskelig, — at indføre en særlig Skat paa *luksuriose Beboelseshuse*, i Stil med anden Luksusskat. Denne Skat bør dog holdes fuldstændig udenfor Forbindelse med Grundskatten og bør rimeligvis bortfalde, naar fuldt normale Forhold indtræder. Endvidere bør Frigrænsen sættes saa højt, at alle almindelige, gode og tilstrækkelige Boliger er skattefri, og det afgiftsfrie Beløb bør være ens for alle (derved bliver jo Afgiften tillige stigende opad). — Statistik til at afgøre, hvad en saadan Skat kan indbringe, forefindes mig bekendt ikke. Men hvis man gaar ud fra, at ca. $\frac{1}{20}$ af alle Beboelseshuses samlede Værdi rammes af Afgift og Beboelseshusenes totale Værdi kan anslaaes til 3 Milliarder (1000 Kr. pr. Indbygger) vilde Skatten med en Højde af 1 pCt. give ca. $1\frac{1}{2}$ Million. Det *skattefri Grundbeløb* kunde f. Eks. sættes til 30.000 for Boliger til en Familie, 50.000 for to og 60.000 for tre o. s. v. En Villa til to Familier, vurderet til 60.000, vilde i saa Fald svare 1 pCt. af 10000 = 100 Kr. Skat. (For større Huse kunde muligvis Skatten beregnes efter Lejen. Samtidig vilde en gennemført Fritagelse for Told af alle Byggematerialer gøre Husbygning billigere). En saadan Skat maa ogsaa antages at modvirke det øjeblikkelige Forhold, at Grundskylden er forholdsvis lav i Byerne.

B. Kommuneskatterne.

Med Hensyn til disse kan jeg ganske henholde mig til Arbejdsprogrammet og »Jordudvalget«s Betænkning.

Overgangen til Grundskyld fra Ejendomsskyld vil i Øjeblikket betyde mere ved Kommuneskatten end Statsskatten, idet de kommunale Grundskatters Afløsning vil kræve antagelig ca. 1 pCt. af Grundværdierne (efter Vurderingen 1916). Navnlig i Byerne kan Overgangen derfor for visse Ejendomme betyde en meget forhøjet Skat, fordi Grundværdien er høj, men Ejendomsskylden lav, idet Grunden er ubebygget eller kun har et lille og tarveligt Hus. Forøgelsen af Beskatningen af de *ubebyggede* Grunde er i enhver Henseende heldig. Derimod kan det tænkes, at Ejeren af et lille, ældre Hus ikke ser sig i Stand til at bygge et nyt, stort og formaaltstjenligt og ejheller gerne vil sælge sit gamle og flytte bort. For saadanne Tilfælde kan man mulig med Fordel indføre den Bestemmelse, at den aarlige Grundskyld ikke behøver at udbetales men bliver hvilende (som privilegeret Fordring) paa Ejendommen i en Aarrække (til Salg sker).

Paa Landet vil Overgangen næppe volde betydelig Vanskelighed eller kræve særlige Overgangsbestemmelser. (Ovennævnte Bestemmelse om opsat Skattebetaling kan dog godt gælde ogsaa dér). Ved Overgangen til Grundskyld vil *godt bebyggede Ejendomme i fortrinlig Drift* faa en betydelig Lettelse, medens store og smaa Landbrugsejendomme i normal Stand vil blive beskattet omtrent i samme Forhold som nu.

Tænker man sig f. Eks. et rent Landbrugsdistrikt med nogenlunde normal Ejendomsfordeling og ensartet Jord, kan Forholdet være omtrent saaledes:

Ejendommenes Tal og Art	Hartkorn	Ejendoms-skyld vurd.	1/100 Ejendoms-skyld (- 2.800 Kr. Fradrag)	Jord-værdi	Tilsvarende Grundskyld
1 Herregaard, 240 Tdr. L.....	Tdr. 20	180.000	ca. Kr. 177	128.000	ca. Kr. 174 ³ / ₈
6 større Bøndergaarde à 60 Tdr. L..	5	47.000	44	32.000	43 ³ / ₈
10 mindre Bøndergaarde à 30 Tdr. L.	2 ¹ / ₂	25.000	22 ¹ / ₄	16.000	21 ³ / ₄
8 smaa Bøndergaarde à 15 Tdr. L..	1 ¹ / ₄	14.000	11 ¹ / ₄	8.000	11
10 større Husejendomme à 7 ¹ / ₂ T. L.	⁵ / ₈	8.500	5 ¹ / ₂	4.000	5 ¹ / ₂
12 mindre Husejendomme à 3 ³ / ₄ T. L.	⁵ / ₁₆	4.500	1 ³ / ₄	2.000	2 ³ / ₄
6 jordløse Huse.....	—	4.000	1 ¹ / ₂	250	0 ³ / ₈
6 jordløse Huse.....	—	3.500	0 ¹ / ₂	250	0 ³ / ₈

Noget anderledes vil Forholdet stille sig, naar Kommunen omfatter en bymæssig Bebyggelse (en Stationsby eller Villakvarter). Hvis saaledes i ovennævnte Tabel tilføjes f. Eks. 6 Stationsbyhuse i 10.000, 6 à 8.000 og 6 à 6.000, der i Øjeblikket vilde, pr. promille, give en Skatteindtægt af 84 Kr., men hvis Grundværdi næppe vilde overstige ialt ca. 18.000 (svarende en Grundskyld af ca. 24 Kr.) maatte de resterende 60 Kr. fordeles paa de øvrige Ejendomme, hvad der vilde forøge Herregaardens Skat til ca. 187, de større Gaardes til 46³/₄, de mindres til 23¹/₄ o. s. v. alt ialt en ret ubetydelig Forskydning. Navnlig naar det tages i Betragtning, at Afgiften af Jorden i en lang Aarrække har været i forholdsvis Nedgang, og at Stationsbyens Beboere paa anden Maade som Skatteydere oftest vil give Kommunen betydelig Indtægt, kan der sikkert ikke indvendes noget imod en Reform, der frigør Befolkningens Boliger for al særlig Beskatning. Hvor den bymæssige Bebyggelse er *Villaby*, gør det samme sig endnu stærkere gældende: Villabyens Beboere er gerne store Skatteydere. Eventuelt vil her jo ogsaa den ovenomtalte Skat af *Luksusboliger* kunne komme til Anvendelse, idet dens Provenu passende kan deles mellem Stat og Kommune (f. Eks. Staten ¹/₂ og Kommunen ¹/₂ pCt.)

Endelig bør der ifølge vort Program indføres en almindelig *Grundværdistigningsskat*, d. v. s. en Tillægs-Skatteprocent paa den

ved nye Vurderinger konstaterede Værdiforøgelse. Denne Til-lægsprocent blev i »Jordudvalgets« Betænkning foreslaaet til $1\frac{1}{2}$ pCt. og bør i hvert Fald ikke overstige 2 pCt. (som foreslaaet for nogle Aar siden af Københavns Borgerrepræsentation. Thi sammen med Grundbeløbet til Staten (7.5 ‰) og den normale kommunale Grundskyld vil den for de nye Grundværdier give en saa høj Skatteprocent, at de i overvejende Grad unddrages Privattilegnelsen, og Spekulationen derved udelukkes. Og man maa jo ogsaa passe paa ikke at gaa legitime Privatinteresser for nær. (Se herom nærmere Jordudvalgets Betænkning, Bilag D, Værdistigning).

Resumeres kortelig de omtalte Skattereformer, bliver Resultatet følgende:

Der *ophæves* følgende Skatter til Staten:

Ejendomsskylden (ca. 8 Mill. Kr.)

Formue- og Indkomstskat (af smaa Indkomster og Formuer, ca. 4 Mill. Kr.)

Toldskatter (ca. 20 Mill. Kr.)

Hertil kan føjes et betydeligt Beløb, der ikke nøjere kan angives, af »Beskyttelsestold« (Privatbeskatning),

Der indføres følgende:

Grundskyld $\frac{3}{4}$ pCt., som efter Vurderingen af 1916 (med Kulturfradrag) vil give ca. 22 Mill. Kr. (efter Vurdering i Øjeblikket vel sagtens ca. 28 Mill.)

Forhøjelse af den almindelige Formueskat paa større Formuer, subsidiært: Luksusbygningsskat til ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Kommunens Grundskatter omdannes til Grundskyld. Kommunen gives Andel i Luksusbygningsskatter (eventuelt kommunal Formueskat), og Værdistigningsskatten tilfalder ligeledes (i hvert Fald hovedsagelig) Kommunerne.

Den delvise Forskydning ud til Landbruget som Grundskyldens Indførelse i Øjeblikket vilde forsage, vil i Almindelighed ikke kunde opfattes som en Urimelighed paa et Tidspunkt, hvor Landbrugsjordens Stigning har været saa stor som ingensinde før og Konjunkturerne i Almindelighed yderst fordelagtige. Dette gælder dog kun i ringe Grad eller slet ikke det *mindre* Landbrug, hvis Eksistens endog har været truet, og hvis fremtidige Trivsel og Udvikling er bleven fortsat ved Reduktion af Besætning og Gødningskraft m. v., som ikke oprejses af indtjente Kapitaler. Der har derfor hævet sig Røster for indtil videre at fritage det mindre Landbrug for Grundskyld (f. Eks. ved at gøre de første 3.000 Kr. skattefri i en Aarrække). En saadan Undtagelsesstilling vil dog være farlig for Husmanden, og det vil være vanskeligt at ophøre med Fritagelsen, naar den først er indført. Langt bedre forekommer det mig at være, om man ved

direkte Foranstaltninger søger at hjælpe Smaabruget. Jeg kunde af saadanne særlig tænke mig en Bevilling til Kunstgødning. Formentlig kunde dette gøres i Form af gratis Leverance fra Staten af et vist Kvantum pr. Landejendom, efter min Mening helst saaledes, at alle Jordbrugere, baade store og smaa, faar Ret til dette Kvantum.

Navnlig hvis en gennemført Toldreduktion i Øjeblikket ikke giver fuld reel Skattelettelse paa Grund af hæmmet Indførsel eller specielle Handelsforhold, træder en saadan Uddeling naturlig i Forgrunden og bør da antage større Dimensioner.

Jakob E. Lange.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk